

Mind in Nature -kongressissa

Ach. Berliini. Unter den Linden, Kreuzberg, Charlottenburg, Potsdam! Vain unissasi, jätkä... European Society for Early Modern Philosophy -organisaation toinen kongressi Mind in Nature on ohjelmaltaan paitsi erittäin korkeatasoinen myös silkkaa murhaa. Humboldt Universitätin edustavassa Senatsaalissa nautitaan varhaismodernia filosofiaa kolmena päivänä aamunkoitosta pitkälle iltaan. Kun päälle laskee vielä (epä)muodolliset iltamenot, takki on kokoontumisen jälkeen tyhjä.

Jäi helmikuisesta tapahtumasta sentään jotakin päähän. Ohjelma lähti liikkeelle Descartesista ja päättyi Spinozaan ja Leibniziin. Toki Hobbesia, Lockeaa, Humea ja muita saarivaltion filosofeja muistettiin, mutta teemana mielen toiminta ja suhde ympäröivään maailmaan suosi hiukan enemmän klassista rationalismia. Keskeisiksi aiheiksi muodostuivat kuvittelukyky, representaatio yleensä, tahdonvapaus, tunteet sekä mielen toiminnan rajat ja häiriöt. Toisin sanoen tämänhetkisen trendin mukaisesti tarjolla oli paljon sellaista, mitä voisi kutsua moraalipsykologiaksi, vaikka toki metafysiikka pysyi myös kuvioissa.

Keynote-esitelmissä ei ollut valittamista. Ensimmäisenä iltana kuultiin Dominik Perlerin ja Catherine Wilsonin esitelmien ohella Udo Thielin selkeä ja erittäin kiinnostava esitys Humen kimpputeoriasta. Thielin mukaan kiistelty teoria voidaan ymmärtää siten, että mieli ilmenee meille, ajatteleville substansseille, erilaisten kvaliteettien kimppuina. Kyse ei siis ole mielen olemuksesta vaan siitä, että Humen mukaan meillä on aina jokin käsitys

havaintoja yhdistävästä minästä – siitäkkin huolimatta, että käsitetty minä ei välttämättä ole missään yhteydessä todelliseen minään.

Toisena päivänä keskityttiin Descartesiin ja Spinozaan. Laajoja kaaria maalailut Han van Ruler päätyi kiistämään Descartesin väitetyn stoalaisuuden. Descartesin rationalismi on van Rulerin mukaan elämäntähtäystä, johon sisältyy ajatus siitä, että ihminen voi muuttaa luontoa. Stoalainen luonnon armoilla sinnitteleminen on tästä kaukana. Susan James puolestaan käsittelee Spinozan *Teologis-poliittista traktaattia* sekä filosofian ja teologian välistä tasapainoa. Jamesin mukaan opit voivat täydentää toisiaan, vaikka varsinaisen todistustaakka on filosofialla, kun puhutaan Jumalaan liittyvistä asioista.

Viimeisenä päivänä kuultiin kaksi kiinnostavaa Locke-esitelmää (E. J. Lowe kielifilosofiasta ja Richard Glauser heikkotahtoisuudesta) sekä Dennis des Chenen substanssien ja organismien maailmaan sukeltanut esitelmiä, mutta päivän odotetuimmat sijoittuivat iltamyöhään. Michael Della Rocca puhui riittävän synn periaatteesta Spinozalla ja Leibnizillä. Esitelmän perusteena oli, että Spinoza pystyi soveltamaan periaatetta paljon paremmin kuin Leibniz. Väite herätti tuhtumusta paikalla olleissa Leibniz-skolaareissa, jotka katsoivat Della Roccan Leibniz-näkemyksen turhan yksipuoliseksi. Leibniz-guru Daniel Garberin kommentti sai kuitenkin Della Roccan hetyymään spontaaniin rakkaudentunnustukseen: ”I love you!”

Tapahtuman päätti Garber, joka loi katsauksen universaalioppineen substanssiopin kehitykseen. Esitys

oli selkeä ja johdonmukainen, epäilemättä helpotus monelle kuulijalle, ainakin jos on uskomista edellisen illan riennoissa kuultuihin huokailuihin Leibnizin vaikeudesta.

Keynote-esitelmien lisäksi tarjottiin lyhyempiä puheenvuoroja kahdessa rinnakkaisessa teemasesiossa. Mieleeni jäivät erityisesti suomalaisten tähtihetket: Juhana Lemetti puhui aktiivisen sensorisen kuvittelukykyyn mahdollisuuksista sekä rajoitteista varhaismodernissa naturalismissa ja Martina Reuter passioiden ja kuvittelukykyyn roolista Mary Wollstonecraftin filosofiassa. Molemmat edustajamme selvisivät vaativasta tehtävästään kunnialla ja saivat innostuneen vastaanoton.

Kuten suurissa kongresseissa tapana on, esitelmien lisäksi verkostoiduttiin. Philosophical Psychology, Morality and Politics Research -huippuyksikön Suomi-delegaatio loi suhteita, keskusteli, illallisti ja edusti parhaansa mukaan. Osa ehti myös vierailulla vallatun anarko-queer-kommuunin lämmittämättömässä ja mukavuuslaitoksettomassa baarissa. Berliinin mielen ohella kohdattiin myös sen luonto: Oranienburger Straßens maksullisen rakkauden hämmentävän runsas ja eksplisiittinen tarjonta. Valistuneet varhaismodernin filosofian tutkijat toki jättivät moiset passiot omaan arvoonsa ja palasivat hotelliin vällyjen alle, syvempien mietteiden pariin. Unta ei kauan tarvinnut odottaa.

Markku Roinila

(Jutusta on aiemmin julkaistu pitempi versio [Filosofia.fi](http://filosofia.fi/verkko-osoitteessa)-verkkokolossa osoitteessa: <http://filosofia.fi/node/5084>)